

Kunnanhallitus	§ 145	01.09.2020
Kunnanvaltuusto	§ 16	14.09.2020

Lausunto esitysluonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

104/00.04.00/2020

KH 01.09.2020 § 145

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö pyytävät 15.6.2020 päivätyllä lausuntopyynnöllä Manner-Suomen kunnilta, kuntayhtymiltä sekä jakelussa mainituilta muilta tahoilta lausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa.

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus ja perustetaan maakunnat. Uudistuksessa on hallitusohjelman mukaisesti tavoitteena kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja, turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille, parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta, turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti, vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin ja hillitä kustannusten kasvua.

Pelastustoimen uudistuksen tavoitteena on turvata pelastustoimen palvelujen saatavuus, kattavuus ja laatu myös tulevaisuudessa. Uudistuksen tavoitteena on kehittää ja tukea pelastustoimen valtakunnallista tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta. Uudistuksella vastataan pelastustoimen haasteisiin vahvistamalla toimialan valtakunnallisia voimavaroja, kehittämällä toimialan johtamista ja ohjausta sekä tiivistämällä alan toimijoiden yhteistyötä. Tavoitteena on varmistaa myös, että maakuntien pelastuslaitoksilla on mahdollisuus tuottaa ensihoitopalveluja koko maassa. Näin varmistetaan jatkossakin pelastustoiminnan ja ensihoidon palvelutuotannon toiminnallinen ja kustannustehokkuus.

Lausunnoissa pyydetään arvioimaan näiden tavoitteiden toteutumista ehdotetuilla säännöksillä.

Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esitysluonnoksella ehdotettaisiin säädettäväksi uuden hallintotason perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita olisivat maakuntalaki, laki

sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä sekä niiden yhteinen voimaanpanolaki, maakuntien rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi. Perustettaville uusille maakunnille siirrettäisiin vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä.

Luonnoksen sisältämä sote-maakuntien laskennallinen rahoitusmalli perustuu pääosin tarveperusteiseen ja olosuhdetekijät huomioivaan rahoitukseen. Muun ohella lausunnoissa pyydetään kiinnittämään erityistä huomiota ja lausumaan siitä, kuinka rahoitusratkaisun eri määräytymistekijät vastaavat sote-maakunnille niiden lakisääteisten tehtävien rahoitustarvetta. Sote-maakuntien laskennallista rahoitusmallia tarkastellaan uudelleen lausuntopalautteen perusteella.

Maakuntajaon osalta lisäksi pyydetään lausumaan kahdesta vaihtoehdosta, joissa Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava sijoittuisivat vaihtoehtoisesti joko Pohjois-Savon maakuntaan taikka nykyisen maakuntajaon mukaisesti Etelä-Savon maakuntaan. Lausuntokyselyssä on aluejaosta kohdennetut kysymykset sekä mahdollisuus perustella vastausta vapaamuotoisesti. Myös aluejako ratkaistaan lausuntokierroksen jälkeen.

Lausuntopyyntöön vastataan sähköisessä lausuntopalvelussa. Vaihtoehtoisesti vastaaja voi jättää avoimen lausunnon. Annetut lausunnot otetaan huomioon hallituksen esityksen viimeistelemisessä. Annetut lausunnot ovat julkisia.

Lakiluonnos ja lausuntopyynnön kaikki materiaalit löytyvät osoitteesta
<https://soteuudistus.fi/lakiluonnos-15.6.2020>

Valmistelija kunnanjohtaja minna.laurio(at)enonkoski.fi,
puh. 044 345 3012

Kunnanjohtajan päätösehdotus:

Enonkosken kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi oheisen lausunnon esitysluonnoksesta koskien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä koskevaa uudistusta.

Enonkosken kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta vastaa Itä-Savon sairaanhoitopiiri Sosteri. Enonkosken kunnan kokonaisväestömäärä vuoden vaihteessa 2019–2020 oli 1 361 henkilöä ja väestöosuudet ikäluokittain Enonkoskella olivat 0–14-vuotiaita 156 henkilöä (11,5 %),

Kunnanhallitus	§ 145	01.09.2020
Kunnanvaltuusto	§ 16	14.09.2020

15–64-vuotiaita 690 henkilöä (50,7 %) ja yli 65-vuotiaita 515 henkilöä (37,8 %). Väestömäärä on vähentynyt viimeisten 30 vuoden aikana noin 850 henkilöllä ja tilastokeskuksen ennusteen mukaan Enonkoskella vuonna 2025 asukasmäärä olisi 1 283 henkilöä eli asukasmäärä tulee edelleen laskemaan. Samoin tilastossa on nähtävissä väestön ikärakenteen vanheneminen.

Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisema ikävakiomaton sairastavuusindeksi vuonna 2016 Enonkoskella oli 124,4. Indeksii kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Alueen ikärakenne vaikuttaa siihen voimakkaasti, sillä monet sairaudet ovat sitä yleisempiä, mitä vanhemmista ikäryhmistä on kysymys. Ikävakiomaton sairastavuusindeksi heijastelee alueelle kohdentuvaa todellista sairastavuustaakkaa ja esimerkiksi sen aiheuttamaa palvelujen tarvetta verrattuna koko maan tasoon (= 100).

Enonkosken kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset vuonna 2018 olivat 4 710 euroa/asukas, joka oli 241 euroa enemmän kuin alle 2000 asukkaan kunnissa ja verrattuna Manner-Suomen kuntiin kustannukset olivat 1 383 euroa enemmän/asukas. Erikoissairaanhoidon nettokustannukset vuonna 2018 olivat 1 789 euroa/asukas, joka oli 358 euroa/asukas enemmän kuin alle 2000 asukkaan kunnissa ja verrattuna Manner-Suomen kuntiin kustannukset erikoissairaanhoidossa olivat 534 euroa/asukas enemmän. Enonkosken kunnan talousarviossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ostot ovat noin 79 % koko Enonkosken kunnan vuotuisesta palvelujen ostoihin varatuista määrärahoista ja noin 52 % kaikista kunnan toimintakuluista.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin väestömäärä on maan pienin ja väestö alueella on keskiarvoa iäkkäämpää, myös syntyvyys on maan pienintä. Iäkkäiden osuus väestöstä on suuri – samoin sairastavuus alueella on maan keskiarvoa korkeampi. Myös pitkät välimatkat ja saaristoisuus tuovat haasteen alueen sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksiin. Em. tekijät vaikuttavat siihen, että sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset sairaanhoitopiirissä ovat maan keskiarvoa korkeammat. Väestömäärän väheneminen ja ikääntyminen sekä sairastavuus tuovat merkittäviä haasteita tämän päivän sekä tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamiselle tarpeita vastaavasti, mutta samalla myös kustannustehokkaasti.

Hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi tavoitteeksi on asetettu väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen sekä palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden parantaminen.

Kunnanhallitus	§ 145	01.09.2020
Kunnanvaltuusto	§ 16	14.09.2020

Enonkosken kunnan näkökulmasta toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut tulisi säilyttää ns. lähipalveluina. Toimivat peruspalvelut ja kunnan omat hyvinvoinnin sekä terveyden edistämisen toimenpiteet vaikuttavat merkittävästi mm. erikoissairaanhoidon palvelujen tarpeeseen.

Siinä vaiheessa, kun kuntalainen tai täällä vieraileva sairastuu siten, että hän tarvitsee akuutisti erikoissairaanhoidon päivystävää sairaalaa, tulee palvelun olla nopeasti ja lähellä saatavilla. Ensisijaisesti palvelu on tällöin perusteltua tuottaa Savonlinnan sairaalassa. Mikäli tarvitaan vaativampaa erikoissairaanhoidoa, on perusteltua, että palvelu tuotetaan tällöin Pohjois-Savon yliopistollisessa sairaalassa. Mikäli nykyisellä Itä-Savon sairaanhoitopiirin alueella ei ole tulevaisuudessa tarjolla ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalaa, tulevat potilaiden siirtokuljetukset lisääntymään, joka vaikuttaa myös osaltaan pelastustoimen resursseihin. Kuljetuskustannukset tulevat nousemaan myös ns. KELA-kyhydeissä, koska asiakkaat joutuvat hakemaan kauempaa erikoissairaanhoidon palvelut. Tämä ei ole asukkaiden näkökulmasta palvelujen yhdenvertaista saatavuutta edistävää, eikä myöskään kustannustehokasta kenenkään näkökulmasta.

Mikäli Itä-Savon kunnat siirtyvät aluejaossa Pohjois-Savoon, voidaan siis alueen väestön terveys- ja hyvinvointieroja kaventaa ja palvelujen yhdenvertaista saatavuutta parantaa. Tämä toteutuu osana yliopistosairaalaa, jossa on kattavat palvelut alueen väestön tarpeisiin. Palvelujen yhdenvertainen saatavuus paranee.

Mikäli erikoissairaanhoidon palvelut Savonlinnassa loppuvat, tulee tällä olemaan merkittävää vaikutusta paitsi alueen asukkaiden erikoissairaanhoidon palvelujen saatavuuteen, myös alueen elinvoimaan. Sairaala on merkittävä työllistäjä lääketieteen ja hoitotyön asiantuntijoille sekä tukipalveluissa toimiville. Työpaikkojen menetys olisi alueen talouden ja elinvoiman näkökulmasta erittäin vaikeaa jo muutenkin muuttotappiosta kärsivälle alueelle sekä myös alueen yrityksille, kun ostovoima vähenisi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuudessa on haasteita jo tänä päivänä ja mahdollinen sairaalan loppuminen tulisi vaikuttamaan myös alueen hoitohenkilöstön koulutukseen, erityisesti ammattikorkeakoulutoimintaan. Tällä olisi laaja-alaisia vaikutuksia hoitohenkilökunnan saatavuuteen niin julkisilla toimijoilla, kuin myös yksityisilläkin palveluntuottajilla.

Itä-Savon sairaanhoitopiirin ja Pohjois-Savon erikoissairaanhoidon yhdistymisellä voidaan vaikuttaa siis sekä alueen väestön terveyteen ja toimintakykyyn, myös alueen elinvoimaan. Yhdistämisen etuina nähdään myös palvelujen laadun sekä palvelu- ja hoitoprosessein

Kunnanhallitus	§ 145	01.09.2020
Kunnanvaltuusto	§ 16	14.09.2020

kehittäminen sekä optimointi, jotka viime kädessä vaikuttavat myös kustannusten hillitsemiseen.

Enonkosken kunnan kannanotto on, että kunnan asukkaiden ja kunnan kannalta paras sote-suunta on Pohjois-Savo. Palvelujen käyttäjien eli kunnan vakituisten asukkaiden ja alueen vapaa-ajan asukkaiden näkökulmasta laadullisesti ja toiminnallisesti parhaat palvelut ovat järjestettävissä ja tuotettavissa kattavasti osana Pohjois-Savon maakuntaa.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

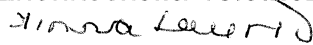
KV § 16

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Enonkoskella 15.9.2020

Minna Laurio
pöytäkirjanpitäjä